

Súd: Krajský súd Žilina
Spisová značka: 10Co/13/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 5312208874
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 08. 2023
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jana Vargová
ECLI: ECLI:SK:KSZA:2023:5312208874.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Žiline, ako súd odvolací, v senáte v zložení z predsedu senátu JUDr. Jany Vargovej (sudkyňa spravodajkyňa) a členov senátu JUDr. Vladimíra Topoľančíka a JUDr. Jozefa Šuleka, v spore žalobkyne: J. Y., rod. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX M. XXXX, zastúpená: Advokátska kancelária JUDr. Stopka, JUDr. Cisarík, s.r.o., so sídlom Potočná 2835/1 A, 022 01 Čadca, IČO: 36 866 849, proti žalovaným: 1/ D. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX M. XXX, zastúpená: Advokátska kancelária VARMUS s.r.o., so sídlom Palárikova 83, 022 01 Čadca, IČO: 36 863 203, 2/ S. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom D. XX, XXX XX H., 3/ Mgr. F. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom M. XX, XXX XX H., 4a/ I. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX/X, XXX XX H. - C., 4b/ I. K., nar. XX.XX.XXXX, Z. XXX/X, XXX XX H., 4c/ C. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom Z. XXX/X, XXX XX H., 5/ I. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom J. Y. XXXX/X, XXX XX Q., 6/ Z. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom N. G. XXXX, XXX XX Q. - I., Česká republika, 7/ W. K., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. D. Y., XXX XX D. Y., 8/ I. I., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX M. XXXX, 9/ Z. K., bytom XXX XX M. XXX, 10/ B. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom U G. XXXX, XXX XX C. XX, Česká republika, 11/ N. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX, XXX XX T., Česká republika, 12/ G. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX, XXX XX T., Česká republika, 13/ I. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX, XXX XX T., Česká republika, žalovaní v rade 12/ a 13/ zastúpení žalovaným v rade 11/, 14/ D. D., nar. XX.XX.XXXX, bytom G. XX, XXX XX T., Česká republika, 15/ D. O., nar. XX.XX.XXXX, bytom U G. XXXX/X, XXX XX C., Česká republika, 16a/ I. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, XXX XX G. C., 16c/ I. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom X. C. XXXX/XX A, XXX XX I., 16d/ Z. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. X. XXX, XXX XX F. T. B., 16e/ M. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom H. X. XXX, XXX XX F. T. B., 16fa/ I. G., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F. T. B. XXX, 16fb/ H. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F. T. B. XXX, 16fc/ N. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom XXX XX F. T. B. XXX, 16g/ Ing. D. Y., nar. XX.XX.XXXX, bytom K G. XX/A, XXX XX C., o určenie, že nehnuteľnosti patria v podieloch do dedičstva, na základe odvolania žalovanej v rade 1/ proti rozsudku Okresného súdu Čadca č.k. 10C/138/2012-477 zo dňa 24.03.2022 v spojení s opraveným uznesením č.k. 10C/138/2012-510 zo dňa 14.7.2022, takto

rozhodol:

I. Rozsudok súdu prvej inštancie potvrdzuje.

II. Žalobkyňa má voči žalovanej v rade 1/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 %.

III. Žalobkyni voči žalovaným v rade 2/ až 16g/ náhradu trov konania nepriznáva.

odôvodnenie:

1. Napadnutým rozsudkom v znení jeho opravného uznesenia (ďalej len napadnutý rozsudok) okresný súd (ďalej aj súd prvej inštancie) I. určil, že nehnuteľnosti zapísané na liste vlastníctva č. XXXX kat. územia M. ako EKN 10972 - ostatné plochy o výmere 162 977 m², v podiele 21 588/1290240, pod por.č. 35 (ďalej len „sporná nehnuteľnosť A“) a na liste vlastníctva č. XXXX kat. územia M. ako EKN 11242/1 - ostatné plochy o výmere 77 842 m², v podiele 356/14400, pod por.č. 15 (ďalej len „sporná nehnuteľnosť B“) patria do dedičstva po neb. F. O., rod. H., zomr. XX.XX.XXXX. II. Žalobkyni priznal voči žalovanej

v rade 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%. III. Žalobkyni voči žalovaným v rade 2/ až 16fd/ náhradu trov konania nepriznal.

2. V odôvodnení rozhodnutia súd prvej inštancie konštatoval, že sa žalobkyňa domáhala žalobou určenia, že sporné nehnuteľnosti patria do dedičstva po neb. F. O., rod. H., zomr. XX.XX.XXXX. Žalovaná v rade 1/ si previedla sporné nehnuteľnosti Osvedčením o vydržaní NZ 68920/2003 napriek tomu, že sporné nehnuteľnosti patrili jej nebohej starej matke - F. O., rod. H., ktorá spornú nehnuteľnosť A/ (PKN vložka XXXX, kat.úz. M.) nadobudla kúpou od Z. O. dňa 19.07.1926 pod Čd 3699 a ďalej na základe skutočnej držby Nc 543/45 z 22.11.1945, na základe čoho je i zapísaná v pozemkovej knihe. Spornú nehnuteľnosť B/ nadobudla zmluvou Čd 3699 z 19.07.1926 od Z. O. na základe skutočnej držby Nc 543/45 z 22.11.1945 a na základe skutočnej držby od C. R. z 16.06.1948 pod Čd 964, na základe čoho je i zapísaná v pozemkovej knihe. Sporné nehnuteľnosti vždy užívala sama a nikomu ich nescudzila. Sporné nehnuteľnosti neboli prejednané v dedičskom konaní 1292/78.

3. Žalovaní v rade 2/ až 16fd/ sú rovnako ako žalobkyňa právnymi nástupcami po nebohej F. O., rod. H.. Niektorí z nich, napr. žalovaní v rade 2/, 3/, 4a/, 4b/, 11/ so žalobou súhlasili, ostatní sa k žalobe nevyjadrili a v priebehu konania boli nečinní. So žalobou nesúhlasila žalovaná v rade 5/ (sestra žalobkyne). Uviedla, že má vedomosť o tom, že v 70. rokoch jej stará matka F. predávala pozemky a pasienky, pretože odchádzala do H.. Niektoré pozemky predpokladá, že darovala jej matke J. K. a ostatné predala iným ľuďom. Bola svedkom toho, keď na chodníku matka žalovanej v rade 1/ odovzdávala peniaze jej matke J. K. za pozemok, ktorý prikupovala buď pod stavbu alebo vedľa stavby rodinného domu. Žalobu rozporovala žalovaná v rade 1/ a tvrdila, že sporné nehnuteľnosti odkúpila od F. O. a J. K. (matka žalobkyne) v roku 1970. Keď žalovaná v rade 1/ odkupovala nehnuteľnosť, na ktorej má v súčasnosti postavenú stavbu, bola nútená odkúpiť od F. O. aj ďalšie nehnuteľnosti, nakoľko F. O. a jej manžel B. O. sa natrvalo sťahovali. Nadobudnutie vlastníckeho práva si nechala osvedčiť notárskou zápisnicou N 219/2003. Vlastnícke právo žalovanej v rade 1/ potvrdili aj svedkovia J. Y., N. H. a Z. F.. Žalovaná v rade 1/ sporné nehnuteľnosti užíva od roku 1970 a žalobkyňa má o tom vedomosť. V konaní nespochybňovala skutočnosť, že sporné nehnuteľnosti boli v minulosti vo vlastníctve F. O. a J. K., avšak tieto nehnuteľnosti od nich žalovaná v rade 1/ riadne odkúpila a zaplatila za ne kúpnu cenu. Žalobkyňa k tvrdeniam žalovanej v rade 1/ uviedla, že zmluvou RI 352/71 jej právna predchodkyňa J. K. odpredala žalovanej v rade 1/ pod stavbu rodinného domu nehnuteľnosť zapísanú v EN kat.úz. M. č. 7255/9 o výmere 781 m² za 4 692,- Kčs, ktoré už boli vyplatené a ktorá nehnuteľnosť bola zapísaná LV č. XXX. Žiadne iné nehnuteľnosti jej právni predchodcovia žalovanej v rade 1/ neodpredali.

4. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie výsluchom žalobkyne, žalovaných v rade 1/, 5/, 8/, 11/, svedkýň K., X., znaleckým dokazovaním a oboznámením podstatného obsahu listinných dôkazov, na základe takto vykonaného dokazovania zistil nasledovný skutkový stav: Z výpisu z LV č. XXXX súd zistil, že žalovaná v rade 1/ je zapísaná ako podielová spoluvlastníčka spornej nehnuteľnosti A/ pod B 35 s titulom nadobudnutia: Osvedčenie vyhlásenia o vydržaní č. Nz 68920/2003 - 697/2003. Z výpisu z LV č. XXXX zistil, že žalovaná v rade 1/ je zapísaná aj ako podielová spoluvlastníčka spornej nehnuteľnosti B/ s titulom nadobudnutia: Osvedčenie vyhlásenia o vydržaní č. Nz 68920/2003-697/2003. Z pripojeného spisu JUDr. Salusovej, notárky so sídlom v Čadci, N 219/2003, Nz 68920/2003 súd prvej inštancie zistil, že dňa 11.08.2003 bola spísaná zápisnica, v ktorej bolo spísané osvedčenie vyhlásenia o vydržaní podľa § 63 zákona č. 397/2000 Z.z. a § 134 Občianskeho zákonníka v prospech žalovanej v rade 1/, ktorá vyhlásila, že je spoluvlastníčkou spornej nehnuteľnosti A/, B/ a uviedla, že podiely v sporných nehnuteľnostiach jej podaroval otec N. R. v roku 1969, ktorému ich ústnou dohodou podaroval jeho otec N. R. I. v roku 1945 a v roku 1970 ústnou dohodou kúpila podiely aj od F. O., ktorí sú zapísaní na listoch vlastníctva a zároveň uviedla, že vlastnícke právo k týmto podielom nadobudla vydržaním podľa § 134 Občianskeho zákonníka ku dňu 01.01.1980, resp. k 01.01.1981 (notárska zápisnica je obsiahnutá v spise na č.l. 61). Z čiastočného výpisu z LV č. XXXX, kat.úz. M., z 23.07.2003 vyplýva, že ako podielová spoluvlastníčka spornej nehnuteľnosti A/ pod B 35 bola zapísaná O. F., rod. H.. Z čiastočného výpisu z LV č. XXXX, kat.úz. M., z 07.07.2003 súd zistil, že ako podielová spoluvlastníčka spornej nehnuteľnosti B/ bola pod B 15 zapísaná O. F., rod. H.. Z rozhodnutia Štátneho notárstva Bratislava D 1292/78 z 14.09.1978 súd zistil, že konanie v dedičskej veci po F. O., rod. H., zomr. XX.XX.XXXX, bolo zastavené, nakoľko poručiiteľka zanechala len nepatrný majetok. V pozemno-knižnej vložke č. XXXX, kat.úz. M., je ako podielová spoluvlastníčka spornej nehnuteľnosti A/ zapísaná F. H. pod B 53b, titul nadobudnutia: kúpna zmluva od Z. O., Čd 3699 zo dňa 19.07.1926 a pod B 78b, titul nadobudnutia: na základe skutočnej držby Čd 995 z 22.11.1945. V pozemno-knižnej vložke č. XXXX, kat.úz. M., je ako podielová spoluvlastníčka spornej nehnuteľnosti B/ zapísaná F. H. pod B 26b, titul nadobudnutia: kúpna zmluva od Z. O. Čd 3699 z 19.07.1926, pod B 32b, titul nadobudnutia: Čd 995/1945 a pod B 33b, titul nadobudnutia: Čd 964/1948.

5. Žalobkyňa pri výsluchu uviedla, že žalobu podala z toho dôvodu, že jej starí rodičia F. O. a B. O. odišli v 70. roku bývať do H. k svojej dcére V. H.. Vlastnili značnú časť pozemkov, ale dedičstvo po nich neprebehlo. Žalovaná v rade 1/ tvrdí, že jej stará matka pozemky predala. Ona však bola pedant, všetko robila papierovo cez notára. Žalovaná v rade 1/ od jej matky kúpila pozemok, kde má postavený dom, nekúpila sporné nehnuteľnosti. Keby tieto žalované nehnuteľnosti bola kúpila, nemusí ich osvedčovať. Kúpna zmluva na predaj pozemku pod rodinným domom žalovanej v rade 1/ bola písomná. Sporné nehnuteľnosti užívali dovtedy, kým žili rodičia, kosili tam seno a z lesov, pokiaľ bolo povolenie od lesnej správy, zobrali drevo. Neskôr pozemok obhospodarovala Unikon farma M. a lesný pozemok Štátne lesy a oni tam už nechodili. Žalovaná v rade 1/ pri výsluchu uviedla, že v 70. roku, keď babka žalobkyne (F. O. - poznámka súdu) predávala, mala záujem kúpiť stavebnú parcelu a ona jej povedala, že to, čo chcela kúpiť, už darovala svojej dcére J. a že ak chce, tak jej predá pasienok. Babka žalobkyne, keď sa sťahovala preč, všetko predala a keď predávala ornú pôdu, k tomu musela predať aj pozemky, ktoré boli vzdialené vo vrchoch, a teda aj sporné pozemky. Ona bola za matkou žalobkyne, aby jej predala stavebný pozemok, na ktorom má teraz postavený dom. Predala jej ho len ústne, nemá o tom žiaden papier a nepamätá si, akým spôsobom sa na ňu pozemok prepísal. Babka žalobkyne jej dala podmienku, že pokiaľ chce kúpiť tento stavebný pozemok, musí kúpiť aj spornú nehnuteľnosť A/ a zaplatila jej za túto nehnuteľnosť 7 000,- korún a za stavebný pozemok jej zaplatila 12 000,- korún. Spolu s jej mamou išli domov ku matke žalobkyne J. a tam jej to vyplatili, prítomná bola aj sestra žalobkyne I. D. (žalovaná v rade 5/ - poznámka súdu). Písomnú zmluvu so F. O. neuzatvorili, pretože povedala, že to budú robiť len takto z ruky, že by musela z toho platiť peniaze. Od roku 1970 nehnuteľnosti užíva nepretržite. Spornú nehnuteľnosť B/ tiež kupovala, keď kupovala stavebný pozemok, všetko sa to kupovalo naraz. Za túto parcelu zaplatila 3 000,- korún. Peniaze dala F. O. a následne si peniaze zobrala jej dcéra V. H.. 7 000,- korún, ktoré boli za nehnuteľnosť A/, zaplatila J. K., ktorej zaplatila aj za stavebný pozemok. Od F. kúpila nehnuteľnosť B/ a od J. kúpila parcelu, kde má teraz postavený dom a tiež nehnuteľnosť A/. Dom má postavený na parcele 7255/9.

6. Z odpovede Správy katastra Čadca z 02.09.2013 súd prvej inštancie zistil, že parcela č. 12362 bola na LV č. XXX zapísaná na základe darovacej zmluvy č. RI 789/1970 ako parcela EN 7256/7 - lúka o výmere 165 m². Po technicko-hospodárskom mapovaní sa EN parcela č. 7256/7 prečíslovala na CKN parcelu 12362. Podľa grafických informácií katastra je identická s EN parcelou 7256/7 a v časti s EN parcelou 7256/6. Notárskou zápisnicou z 02.10.1970, spísanou na Štátnom notárstve v Čadci N 783/1970, Nz 965/1970, bola spísaná darovacia zmluva, ktorou manželia F. O., rod. H. a B. O. darovali dcére J. K. poľnohospodársku pôdu, kat.úz. M., vo výmere 84 árov - parc. zapísané v EN č. 7255/9, 7260/8, 7260/9, 7256/7, 7296/8, 7297/2, 7296/3, 7291/3, 6562/2, 6562/4 a ďalej v neidentickom stave nehnuteľnosť zapísanú v pozemkovej knihe č.záp. XXX, p.č. 11023, ktoré nehnuteľnosti v stave neidentickom zodpovedajú parcelám zapísaným na Ev.č. p.č. 7290/2, 7294/2. Z notárskej zápisnice spísanej dňa 05.05.1971 Štátnym notárstvom v Čadci N 463/71, Nz 480/71, registrovanou pod č. RI 352/71, podľa bodu 2 J. K. odpredala D. O. pod stavbu rodinného domu nehnuteľnosť zapísanú v EN, kat.úz. M. č.p. 7255/9 o výmere 782 m², za cenu 4 692,- Kčs, ktoré jej boli vyplatené, ktorá nehnuteľnosť je zapísaná na LV XXX. Na návrh žalobkyne súd nariadil znalecké dokazovanie. Z odborného vyjadrenia znalkyne Ing. Z. Šobichovej č. 3/2021 vyplýva, že znalkyňa vykonala identifikáciu parciel pozemno-knižných EKN parciel a parciel evidencie nehnuteľností (EN) podľa RI 352/71 a môže skonštatovať, že ani jedna parcela podľa RI 352/71, EN č. 7255/9, 7255/10, nie je totožná so spornou nehnuteľnosťou A/, resp. spornou nehnuteľnosťou B/. Svedkyňa K. pri výsluch uviedla, že so žalovanou v rade 1/ je suseda. Keď babka žalobkyne F. O. išla bývať do H., chceli od nej kúpiť nejaký pozemok, tak museli kúpiť aj pozemok ďalej. Vie, že žalovaná v rade 1/ kupovala od F. O. nejaké pozemky, mali to byť nejaké pasienky a kúsok hory, čísla parciel uviesť nevedela. Ona tiež kupovala od F. O. pozemky a predložila k tomu notársku zápisnicu N 784/1970, č. RI 790/70 02.10.1970, uzavretú medzi B. O. a F. O. na jednej strane a H. K. a svedkyňou na strane druhej, a to kúpnu zmluvu, z ktorej vyplýva, že predávajúci sa natrvalo sťahujú, a preto ich poľnohospodárske pôdy v kat.úz. M. odpredávajú svedkyňi a jej manželovi. Svedkyňa má vedomosť o tom, že F. O. neuzatvorila písomné zmluvy, keď predávala nehnuteľnosti aj s D. R. a V. R., ktorí už nežijú, ale vie to od nich. Svedkyňa X. pri výsluchu uviedla, že jej rodičia D. a V. R. bývali v osade I. a od F. O. kúpili pozemky asi v 70. roku, celkovo kúpili 3 pozemky, ktoré potom užívali, obrábali a užívajú doposiaľ. Nevie o tom, že by pozemky, ktoré kupovali jej rodičia, boli písomné, len mama a otec sa rozprávali, že pozemky kúpili od F. O.. Mama hovorila, že zmluvy mali napísať, ale O. potom odišla preč a oni v slobodnej viere tie pozemky užívajú dodnes.

7. Súd prvej inštancie na zistený skutkový stav aplikoval ust. § 46, § 133 a § 134 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31.03.1983, z ktorých vyplýva, že osobné vlastníctvo k veci možno nadobudnúť kúpou, darom alebo inou zmluvou, dedením, rozhodnutím štátneho orgánu alebo na základe iných

skutočností ustanovených zákonom, pričom zmluvy o prevodoch nehnuteľností musia mať písomnú formu a je potrebná ich registrácia štátnym notárstvom.

8. Súd prvej inštancie ustálil, že v konaní nebolo medzi stranami sporné, že F. O. bola podielovou spoluvlastníčkou sporných nehnuteľností A/, B/. Túto skutočnosť mal súd zároveň preukázanú z predložených dôkazov, a to z pozemno-knižnej vložky č. XXXX, kde k spornej nehnuteľnosti A/ je F. O. zapísaná pod B 53b a pod B 78b a pozemno-knižnej vložky č. XXXX, kde F. O. je k spornej nehnuteľnosti B/ zapísaná pod B 26b, B 32b a pod B 33b. Nebola sporná ani identifikácia týchto parciel, teda že sporná nehnuteľnosť A/ je totožná s parcelou EKN č. 10972 a sporná nehnuteľnosť B/ je totožná s parcelou PKN č. 11242/a. Zároveň mal súd prvej inštancie z čiastočných výpisov z LV č. XXXX a č. XXXX, kat.úz. M., preukázané, že F. O. bola ešte ku dňu 07.07.2003 zapísaná ako podielová spoluvlastníčka. Sporné medzi žalobkyňou a žalovanou v rade 1/ bolo, či sporné nehnuteľnosti F. O. ešte počas života platne previedla na iné osoby, pretože žalovaná v rade 1/ tvrdila, že F. O. spornú nehnuteľnosť B/ v roku 1970 predala žalovanej v rade 1/ za kúpnu cenu 3 000,- Kčs a spornú nehnuteľnosť A/ v roku 1970 darovala svojej dcére J. K., ktorá ho následne predala žalovanej v rade 1/ za kúpnu cenu 7 000,- Kčs. Súd prvej inštancie konštatoval, že bolo povinnosťou žalovanej v rade 1/ preukázať, že k daným prevodom sporných nehnuteľností počas života F. O. došlo, a preto tieto nehnuteľnosti nepatria do dedičstva po nej.

9. Vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti B/ žalovaná v rade 1/ tvrdila, že túto jej v roku 1975 dala F. O. ústnou zmluvou za kúpnu cenu 3 000,- Kčs. Tvrdila, že keď sa F. O. sťahovala, všetko predala a keď predávala ornú pôdu, k tomu predávala aj pozemky, ktoré boli vzdialené vo vrchoch, a teda aj sporné pozemky. Súd prvej inštancie mal preukázané tvrdenie žalovanej v rade 1/, a to najmä výsluchom svedkyň K. a X., že F. O., keď sa sťahovala z Y., skutočne predávala viaceré pozemky, pričom niektoré zmluvy uzatvárala písomne a niektoré ústne. Táto okolnosť, akým spôsobom F. O. uzatvárala zmluvy s tretími osobami, však nebola pre rozhodnutie súdu prvej inštancie podstatná. Rozhodujúcou bola okolnosť, či F. O. skutočne predávala žalovanej v rade 1/ v roku 1970 spornú nehnuteľnosť B/ ústnou zmluvou. Toto tvrdenie žalovanej v rade 1/ žalobkyňa rozporovala. Bolo jej povinnosťou preukázať pravdivosť tohto tvrdenia. Súd prvej inštancie na návrh žalovanej v rade 1/ vypočul svedkyne K. a X., tieto však neuviedli, že by mali vedomosť o nejakej konkrétnej kúpnej zmluve, ktorou by mala F. O. žalovanej v rade 1/ spornú nehnuteľnosť previesť. Svedkyňa K. uviedla, že vie, že žalovaná v rade 1/ kupovala od F. O. nejaké pozemky a mali to byť nejaké pasienky a kúsok hory, ktoré konkrétne to boli, uviesť nevedela. Svedkyňa X. sa k sporným pozemkom vôbec nevyjadrovala. Žalovaná v rade 1/ na preukázanie tohto tvrdenia nenavrhol, ani nepredložila žiaden iný dôkaz. Súd prvej inštancie dospel k záveru, že vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti B/ žalovaná v rade 1/ nepreukázala, že došlo k uzavretiu ústnej kúpnej zmluvy a ani, že zaplatila kúpnu cenu 3 000,- Kčs. Keďže nebolo preukázané, že F. O. počas svojho života predala žalovanej v rade 1/ spornú nehnuteľnosť B/, ku dňu svojej smrti bola podielovou spoluvlastníčkou spornej nehnuteľnosti, preto patrí do dedičstva po nej.

10. Vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti A/ žalovaná v rade 1/ tvrdila, že spornú nehnuteľnosť darovala v roku 1970 F. O. svojej dcére J. K., ktorá následne túto predala ústnou zmluvou žalovanej v rade 1/ za kúpnu cenu 7 000,- Kčs. Súd prvej inštancie konštatoval, že bolo úlohou žalovanej v rade 1/ preukázať, že F. O. v roku 1970 darovala podiel svojej dcére J. K.. V konaní bolo preukázané, že darovacou zmluvou, registrovanou pod RI 789/70 F. O., rod. H. a jej manžel B. O. darujú svojej dcére J. K., rod. O. z poľnohospodárskej pôdy vo výmere 84 árov parcely EN č. 7255/9, 7260/8, 7260/9, 7256/7, 7296/8, 7297/2, 7296/3, 7291/3, 6562/2, 6562/4 a parcely v stave neidentickom č. 7290/2, 7294/4, pričom z odborného vyjadrenia č. 3/2021 Ing. Z. Šobichovej súd prvej inštancie zistil, že ani jedna z týchto prevádzaných parciel nie je totožná so spornou nehnuteľnosťou A/ (a ani so spornou nehnuteľnosťou B/). Predmetnou zmluvou J. K. podiely v spornej nehnuteľnosti nenadobudla. Žalovaná v rade 1/ netvrdila iný titul nadobudnutia spoluvlastníckeho práva k spornej nehnuteľnosti J. K., ani v priebehu konania nebol predložený žiaden dôkaz, ktorý by preukázal, že došlo k uzavretiu inej zmluvy medzi F. O. a jej dcérou J. K., ktorou by J. K. nadobudla spornú nehnuteľnosť A/ od svojej matky. Vzhľadom k uvedenému súd prvej inštancie konštatoval, že nebolo preukázané nadobudnutie spornej nehnuteľnosti A/ J. K. od F. O., preto nemohla J. K. platne previesť spornú nehnuteľnosť A/ na žalovanú v rade 1/ ústnou zmluvou, keďže nebola jej vlastníčkou.

11. Naviac, súd prvej inštancie v konaní nemal ani preukázané ďalšie tvrdenie žalovanej v rade 1/ a to, že bola uzatvorená ústna zmluva medzi J. K. a žalovanou v rade 1/, predmetom ktorej bol predaj spornej nehnuteľnosti A/ za kúpnu cenu 7 000,- Kčs. Žalovaná v rade 1/ nepredložila v konaní žiaden dôkaz, ktorý by takýto prevod preukazoval. Jediný dôkaz bola darovacia kúpna zmluva, spísaná formou notárskej zápisnice z 05.05.1971, N 463/71, Nz 480/71, registrovaná pod č. RI 352/71, ktorou J. K. odpredala žalovanej v rade 1/ nehnuteľnosť zapísanú v EN, kat.úz. M., č.p. 7255/9 o výmere 782 m², a to pod stavbu rodinného domu. Uzatvorenie tejto písomnej zmluvy i zaplatenie kúpnej ceny (jej časti) potvrdila

aj žalovaná v rade 5/. Predmetom tejto zmluvy však nebola sporná nehnuteľnosť A/, ktorá je predmetom tohto súdneho konania, touto zmluvou bola prevádzaná iná parcela. Táto písomná zmluva sa spornej nehnuteľnosti A/ netýka. Výslovne to vyplýva z odborného vyjadrenia č. 3/2021 Ing. Z. Šobichovej. Pokiaľ žalovaná v rade 1/ tvrdila, že ohľadom prevodu tejto spornej parcely bola uzatvorená zmluva ústnou formou, žiaden vykonaný dôkaz toto jej tvrdenie nepreukázal. Toto tvrdenie žalovanej v rade 1/ zostalo len v rovine nepreukázaného tvrdenia. Svedkyne K. a X. sa k žiadnej zmluve, ktorá mala byť uzatváraná medzi J. K. a žalovanou v rade 1/ vôbec nevyjadrovali. Žalovaná v rade 1/ tak nepreukázala, že došlo k uzavretiu ústnej kúpnej zmluvy, predmetom ktorej by bol predaj spornej nehnuteľnosti A/, ani že zaplatila kúpnu cenu 7 000,- Kčs.

12. Nad rámec uvedeného súd prvej inštancie súčasne poukázal na rozpor vo vyjadreniach žalovanej v rade 1/ ohľadom titulov nadobudnutia spoluvlastníctva k sporným nehnuteľnostiam. Zatiaľ, čo pri spisovaní osvedčenia vyhlásenia o vydržaní tvrdila nadobudnutie sporných nehnuteľností nielen od F. O., ale aj od svojho otca N. R., v súdnom konaní tvrdila už nadobudnutie sporných nehnuteľností od F. O., ale aj od J. K., a nie už od N. R..

13. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa § 255 ods. 1 CSP v spojení s § 157 CSP. Žalobkyňa mala v spore úspech v plnom rozsahu, preto mala voči žalovanej nárok na náhradu trov konania. Súd v danom prípade videl dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP na strane žalovanej v rade 2/ až 16g/, ktorých účastníctvo v spore na strane žalovaných bolo len formálne, nakoľko ako žalobkyňa sú dedičmi po nebohej F. O. a nezodpovedajú za neusporiadané vlastnícke vzťahy. Uvedené dôvody hodné osobitného zreteľa však nie sú naplnené na strane žalovanej v rade 1/, ktorá dôvodnosť žaloby rozporovala.

14. V zákonom stanovenej lehote podala proti rozhodnutiu súdu prvej inštancie, a to proti výrokom I., II. odvolanie žalovaná v rade 1/, ktorá navrhla, aby odvolací súd vydal vo veci rozsudok, ktorým žalobu zamietne a žalovanej v rade 1/ voči žalobkyňi prizná nárok na náhradu prvoinštančného a odvolacieho konania v rozsahu 100%, alternatívne, aby odvolací súd, pokiaľ by mal za to, že je potrebné súdom prvej inštancie doplniť dokazovanie, rozhodol, že napadnuté rozhodnutie zrušuje a vec vracia súdu prvej inštancie na nové konanie a rozhodnutie.

15. Žalovaná v rade 1/ namietala, že žalobkyňa v podanej žalobe uviedla, že sporné nehnuteľnosti vždy užívala jej stará matka - nebohá F. O. a táto ich nikdy nescudzila. Toto tvrdenie žalovaná v rade 1/ popiera a uvádza, že spoluvlastnícke podiely k sporným nehnuteľnostiam odkúpila od F. O. a J. K. (matky žalobkyne) v roku 1970 a tiež, že odkúpila aj podiel J. K. - matky žalobkyne. Keď žalovaná v rade 1/ odkupovala nehnuteľnosť, na ktorej má v súčasnosti postavenú stavbu, bola nútená odkúpiť od F. O. aj ďalšie nehnuteľnosti, nakoľko F. O. a B. O. sa natrvalo sťahovali. Nadobudnutie vlastníckeho práva si žalovaná v rade 1/ nechala osvedčiť notárskou zápisnicou N 2219/2003 a vlastnícke právo žalovanej v rade 1/ potvrdili aj svedkyne Y., H. a F.. Žalovaná v rade 1/ v uvedenej súvislosti zároveň poukazuje aj na potvrdenie Obecného úradu M., z ktorého jednoznačne vyplýva, že žalovaná v rade 1/ a I. R. majú spolu vlastnícky vzťah k parcelám PKN 11242/1 (sporná nehnuteľnosť B/ - poznámka súdu) a 11225. Žalovaná v rade 1/ sporné nehnuteľnosti užíva od roku 1970, čo vo svojej výpovedi uviedla jednak samotná žalovaná v rade 1/, ako aj svedkyňa K. na pojednávaní 18.09.2015. Svedkyňa tiež vypovedala, že žalobkyňu na sporných nehnuteľnostiach nikdy nevidela. Svedkyňa zároveň uviedla, že žalovaná v rade 1/ odkúpila od F. O. pozemky, pričom sa jednalo o pasienky a kúsok hory. K. vypovedala, že keď babka žalobkyne - F. O. odchádzala bývať do H. a oni chceli od nej kúpiť nejaký pozemok, museli zároveň odkúpiť aj pozemok, ktorý sa nachádzal o niečo ďalej a že aj sama svedkyňa od F. O. odkúpila nejaké pozemky, o čom na pojednávaní predložila dôkaz - notársku zápisnicu N 784/1970, č. RI 790/70 zo dňa 02.10.1970. Z výpovede svedkyne vyplynulo aj to, že F. O. pred odchodom do H. predala takmer všetko, „niektoré záhonky dala ale svojej dcére J., ale moc toho asi nebolo“. Samotná žalobkyňa vo svojej výpovedi na pojednávaní 18.09.2015 na otázku, či žalovaná v rade 1/ užívala sporné pozemky alebo ich časť, odpovedala, že žalovaná si ich osvedčila v roku 2000, „a ak to myslíte tak, že či chodí do lesa na drevo, určite chodí“. Z uvedeného podľa mienky žalovanej v rade 1/ vyplýva, že žalovaná v rade 1/ sporné nehnuteľnosti dlhodobo užíva a žalobkyňa má o tom vedomosť. Zo žiadneho dôkazu, ani tvrdenia prezentovaného v tomto súdnom konaní nevyplýva, že by žalobkyňa v užívaní a bráni úžitkov zo sporných nehnuteľností niekedy žalovanej v rade 1/ bránila. V konaní nebola spochybnená skutočnosť, že sporné nehnuteľnosti boli v minulosti vo vlastníctve F. O. a J. K., avšak tieto nehnuteľnosti od nej žalovaná v rade 1/ riadne odkúpila a zaplatila za ne kúpnu cenu. Spôsob, akým F. O. odpredávala pozemky z tohto dôvodu, že sa natrvalo sťahovala do H., vyplynul nielen z tvrdení samotnej žalovanej v rade 1/, ale najmä z výpovede svedkyne K., ktorá od F. O. nadobudla nehnuteľnosti tým istým spôsobom a voči nej sa žalobkyňa nedomáha určenia, že tieto patria do dedičstva po jej starej matke. Žalobkyňa uviedla, že ak by žalovaná v rade 1/ sporné nehnuteľnosti nadobudla, nepotrebovala

by ich osvedčovať. Už práve v spôsobe, akým boli sporné nehnuteľnosti zo strany žalovanej v rade 1/ nadobudnuté, možno vidieť dôvod toho, prečo došlo k osvedčeniu vlastníckeho práva vydržaním. Sporné nehnuteľnosti boli nadobúdané ústnou kúpnu zmluvou, pričom osvedčením o vyhlásení vydržania došlo k zosúladieniu dlhodobého faktického stavu so stavom právnym, teda zápisom v katastri nehnuteľností. V danej súvislosti žalovaná v rade 1/ poukazuje na rozsudok NS SR 4Cdo 506/2005 zo dňa 26.01.2016, uznesenie NS SR 3Cdo 84/2018, rozsudok NS ČR 22Cdo 92/2008. Žalovaná v rade 1/ si nechala vlastnícke právo na základe dobromyseľnej držby, ktorá trvala od roku 1970, osvedčiť notárskou zápisnicou N 219/2003, kde jej vlastnícke právo potvrdili svedkyne Y., H. a F.. Žalovaná v rade 1/ zastáva názor, že súd otázku nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním v prospech žalovanej v rade 1/ nesprávne právne posúdil a na základe nesprávneho právneho posúdenia rozhodol vo veci samej. Nesprávne právne posúdenie vyplýva z bodu 32. odôvodnenia rozsudku súdu prvej inštancie, v ktorej uviedol: „V konaní nebolo preukázané, že by ich (podielky na sporných nehnuteľnostiach - poznámka) počas ich života previedla, či už na žalovanú v rade 1/ alebo na J. K., preto patria do dedičstva po nej a žalobe v plnom rozsahu vyhovel“. Žalovaná v rade 1/ sa domnieva, že vykonaným dokazovaním bol preukázaný pravý opak, teda že nehnuteľnosti patria žalovanej v rade 1/. Dokazujú to jednak vyjadrenia svedkov pred notárkou, ktoré zachytila v Nz 219/2003 ako súčasť procesu vydržania a taktiež výpovede svedkov v danom súdnom konaní a tiež výpovede samotnej žalobkyne na pojednávaní 18.09.2015. Samotná žalovaná v rade 5/, sestra žalobkyne, na pojednávaní 18.05.2017 potvrdila, že bola uzavretá kúpna zmluva a žalovaná v rade 1/ riadne zaplatila kúpnu cenu.

16. Žalobkyňa vo vyjadrení k odvolaniu žalovanej v rade 1/ uviedla, že rozsudok súdu prvej inštancie považuje za vecne správny. Zdôrazňuje, že osvedčenie notárkou bolo vydané len na základe tvrdení žalovanej. Výpovede svedkýň Y., H. a F. sú značne pochybné, nakoľko predmetom sporu v spoluvlastníckom podiele vo výške 356/14000 k spornej nehnuteľnosti majú právny vzťah viacerí spoluvlastníci, a preto nie je zrejmé, na základe čoho mali svedkovia usúdiť, že práve tento podiel by mala užívať žalovaná. Ide o účelové svedectvá. Žalovaná nepreukázala, že by právna predchodkyňa žalobkyne nehnuteľnosti previedla tak, ako tvrdila, nepredložila žiaden relevantný dôkaz. Z jej strany ide len o účelové tvrdenia, ktoré sa navyše aj rozchádzajú v konaní pred súdom a pri vyhlásení pred notárskym úradom v rámci vydaného osvedčenia.

17. Žalovaný v rade 16a/, rovnako tak žalovaný v rade 16g/ vo vyjadrení k odvolaniu uviedli, že žalobkyňa, ani žalovanú v rade 1/ osobne nepoznajú a nedokážu posúdiť morálne hodnoty predmetnej veci. Rozsudok súdu prvej inštancie vnímali ako spravodlivý a vecne doložený odborným posudkom znalkyne Ing. Z. Šobichovej. S odvolaním nesúhlasia.

18. Ďalšie strany sporu vyjadrenie k odvolaniu žalovanej v rade 1/ v súdom stanovenej lehote nepodali.

19. Krajský súd, ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie podala subjektívne legitimovaná strana sporu (§ 359 CSP) v zákonom stanovenej lehote (§ 362 ods. 1 CSP) vec preskúmal podľa § 379 a § 380 ods. 1 CSP a bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP a contrario za použitia § 219 ods. 3 v spojení s § 378 ods. 1 CSP) rozsudok okresného súdu potvrdil podľa § 387 ods. 1 CSP.

20. Odvolací súd v súlade s ust. § 382 CSP prípisom zo dňa 21.6.2023 vyzval strany sporu, aby sa vyjadrili k možnému použitiu ust. § 134 Občianskeho zákonníka za účelom posúdenia splnenia/nesplnenia podmienok vydržania na strane žalovanej v rade 1/.

21. V súdom stanovenej lehote k výzve súdu podal vyjadrenie žalovaný v rade 16g/, uvádzajúc, že bol do daného sporu zatiahnutý ako x-té pokolenie po neb. p. O. a k predmetným nehnuteľnostiam nemá žiadne morálne právo, čo už niekoľkokrát pri riešení súdu prvej inštancie uviedol. Súhlasí s prípadným použitím § 134 Občianskeho zákonníka, tak ako je uvedené v danej výzve.

22. Žalobkyňa vo vyjadrení k výzve súdu opakuje podstatu skutkovej a právnej argumentácie, ktorú obsiahla vo vzťahu k otázke aplikácie ust. § 134 OZ už v konaní pred súdom prvej inštancie. Najmä uvádza, že žalovaná v rade 1/ nepreukázala svoju dobromyseľnosť ani ústne dohody od F. O., nakoľko neb. F. O., rod. H., zomr. XX.X.XXXX bola právna predchodkyňa žalobkyne a nikdy na žalovanú v rade 1/ a ani nikomu z jej právnych predchodcov nehnuteľnosti, resp. podiely v nich nepreviedla. Žalovaná v rade 1/ nepreukázala ani titul nadobudnutia sporných nehnuteľností ani dobromyseľnú a nepretržitú držbu v zmysle ustálenej súdnej praxe, preto nemôže byť v jej prospech aplikované ust. § 134 OZ.

23. Ďalšie strany sporu vyjadrenie v súdom stanovenej lehote vyjadrenie nepodali.

24. Odvolací súd po oboznámení sa s obsahom napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie a obsahu spisového materiálu dospel k záveru, že súd prvej inštancie vykonal vo veci rozsiahle dokazovanie, dôkazy jednotlivito i vo vzájomných súvislostiach dôsledne vyhodnotil a z vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam. Odvolací súd na ne preto v podrobnostiach odkazuje. Pre rozhodnutie veci zvyrazňuje odvolací súd nasledovné relevantné skutkové zistenia.

25. Bolo preukázané, že F. O. bola podielovou spoluvlastníčkou nehnuteľností, ktoré sú predmetom sporu, a to spornej nehnuteľnosti A/ - parcely EKN č. 1072 pod B 35 v spoluvlastníckom podiele 21588/1290240 a spornej nehnuteľnosti B - parcely EKN č. 11242/1, pod B 15 v spoluvlastníckom podiele 356/14400, obidve v kat. úz. M.. Túto skutočnosť mal súd preukázanú okrem nesporného tvrdenia účastníkov aj z predložených dôkazov. F. O. bola zapísaná ako podielová spoluvlastníčka parcely PKN č. 10972 v pozemno-knižnej vložke č. XXXX pod B 53b a pod B 78b v spoluvlastníckom podiele celkom 21588/1290240. Zároveň bola zapísaná aj ako podielová spoluvlastníčka PKN č. 11242/ a v pozemno-knižnej vložke č. XXXX, pod B 26b, pod B 32b a pod B 33b v spoluvlastníckom podiele celkom 356/14400. Nebola sporná identifikácia týchto parciel, teda že sporná parcela EKN č. 10970 je totožná s parcelou EKN č. 10972 a sporná parcela EKN č. 11242/1 je totožná s parcelou PKN č. 11242/a. Zároveň z čiastočných výpisov z listov vlastníctva č. XXXX a č. XXXX kat. úz. M. bolo preukázané, že F. O. bola ešte ku dňu 7.7.2003 zapísaná na nich ako podielová spoluvlastníčka parcely EKN č. 10972 pod B 35 v spoluvlastníckom podiele 21588/1290240 a parcely EKN č. 11242/1 pod B 15 v spoluvlastníckom podiele 356/14400.

26. Nebolo preukázané tvrdenie žalovanej v rade 1/ vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti A/, že F. O. (ako darkyňa) uzavrela s J. K. (ako obdarovanou) darovaciu zmluvu, ktorej predmetom by bola sporná nehnuteľnosť A/ (žalovanou v rade 1/ označené dôkazy - darovacia zmluva RI789/70 v spojení s odborným vyjadrením znalkyne Ing. Z. Šobichovej tvrdenie žalovanej v rade 1/ nepreukazuje, preukazuje, že predmetom darovania boli iné nehnuteľnosti. Iný titul žalovaná v rade 1/ netvrdila).

27. Nebolo ďalej ani preukázané tvrdenie žalovanej v rade 1/ vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti A/, že medzi J. K. (ako predávajúcou) a žalovanou v rade 1/ (ako kupujúcou) bola uzavretá v roku 1970 ústna kúpna zmluva a v tejto súvislosti ani tvrdenie žalovanej v rade 1/, že by bola žalovaná v rade 1/ zaplatila kúpnu cenu 7 000 Kčs J. K.. Žalovaná nepredložila súdu žiaden dôkaz, ktorý by dané skutkové tvrdenie preukazoval. Jediným dôkazom bola darovacia a kúpna zmluva z 5.5.1971 RI352/71, ktorou J. K. žalovanej v rade 1/ odpredala inú nehnuteľnosť (P. č. 7255/9 o výmere 782 m² pod stavbu jej rodinného domu), čo plynie aj z odborného vyjadrenia znalkyne Ing. Z. Šobichovej. Práve uzatvorenie tejto kúpnej zmluvy a zaplataenie kúpnej ceny (jej časti) potvrdila žalovaná v rade 5/, t. j. žalovaná v rade 5/ nepotvrdila predaj spornej nehnuteľnosti A/.

28. Pokiaľ išlo o spornú nehnuteľnosť B/, nebolo preukázané právne významné tvrdenie žalovanej v rade 1/, že F. O. (ako predávajúca) uzavrela so žalovanou v rade 1/ (ako kupujúcou) v roku 1970 ústnu zmluvu, predmetom prevodu ktorej by bola sporná nehnuteľnosť B a v danej súvislosti ani tvrdenie žalovanej v rade 1/, že by bola F. O. zaplatila kúpnu cenu 3 000 Kčs. Na preukázanie tohto právne významného tvrdenia navrhla žalovaná v rade 1/ vypočuť svedkyne K. a X.. Svedkyne dané právne významné skutkové tvrdenia žalovanej v rade 1/ nepodporili. Svedkyne pri výsluchu neuviedli, že by mali vedomosť o uzavretí nejakej (hoc i ústnej) kúpnej zmluvy, ktorou by mala F. O. previesť spornú nehnuteľnosť B/ žalovanej v rade 1/. Svedkyňa K. sa len vyjadrila, že vie, že žalovaná v rade 1/ kupovala nejaké pozemky (pasienky, kúsok hory), ale ktoré konkrétne uviesť nevedela. X. sa k spornej nehnuteľnosti B vôbec nevyjadrovala. Svedkyne len potvrdili právne nevýznamné tvrdenia, že F. O., keď sa sťahovala z Y., predávala viaceré pozemky.

29. V bodoch 23. - 26. tohto rozsudku ustálené skutkové zistenia súd prvej inštancie dôsledne právne vyhodnotil, pokiaľ dospel, aplikujúc cit. ust. § 46, § 133, § 134 Občianskeho zákonníka v znení účinnom do 31.3.1983 k záveru, že:

Ad 1) F. O. bola ku dňu svojej smrti vlastníčkou (podielovou spoluvlastníčkou) spornej nehnuteľnosti A, ktorej vlastnícke právo nadobudla kúpnu zmluvou od Z. O., Č. d. 3699 zo dňa 19.7.1926 a na základe skutočnej držby Č. d. 995 zo dňa 22.11.1945, ako aj spornej nehnuteľnosti B (ktoré vlastnícke právo nadobudla titulom kúpnej zmluvy od Z. O., Č. d. 3699 zo dňa 19.7.1926, Č. d. 995/1945 a Č. d. 964/1948). Ad 2) Žalovaná v rade 1/ (za života F. O.) nenadobudla k spornej nehnuteľnosti A vlastnícke právo titulom údajnej (ústnej) kúpnej zmluvy z roku 1970, ktorá mala byť uzavretá medzi J. K. a žalovanou v rade 1/.

Žalovaná v rade 1/ (za života F. O.) nenadobudla k spornej nehnuteľnosti B vlastnícke právo titulom údajnej (ústnej) kúpnej zmluvy z roku 1970, ktorá mala byť uzavretá medzi F. O. a žalovanou v rade 1/. Jednak uzavretie týchto kúpnych zmlúv preukázané nebolo, a ak by aj (len hypoteticky) preukázané bolo, k prevodu vlastníckeho práva ich titulom v roku 1970 dôjsť nemohlo pre absenciu (minimálne) písomnej formy (§ 46 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v roku 1970), v dôsledku čoho by boli dané právne úkony absolútne neplatnými a aj pre absenciu ich registrácie štátnym notárstvom (§ 47 Občianskeho zákonníka v znení účinnom v roku 1970 v spojení s § 61 a nasl. zákona č. 95/1963 Zb. notársky poriadok v znení účinnom v roku 1970).

Súd prvej inštancie teda správne zamerlal svoju pozornosť, potom čo mal preukázané, že F. O. bola vlastníčkou (spoluvlastníčkou) sporných nehnuteľností na overenie (s ohľadom na tvrdenia žalovanej v rade 1/, že sporné nehnuteľnosti „kúpila“ za jej života), či nedošlo za života F. O. k zániku jej vlastníckeho práva v dôsledku prevodu sporných nehnuteľností na žalovanú v rade 1/.

Na tomto mieste však považuje odvolací súd za potrebné uviesť, že relevantným s ohľadom na substancované tvrdenia žalovanej v rade 1/ bolo nielen posúdiť, či (ne)dôšlo k prevodu vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam na žalovanú v rade 1/ (t. j. k derivatívnemu nadobudnutiu vlastníckeho práva), ale aj (najmä) či (ne)dôšlo k vzniku vlastníckeho práva žalovanej v rade 1/ k sporným nehnuteľnostiam titulom vydržania (t. j. k originálnemu nadobudnutiu vlastníckeho práva), keďže aj (najmä) k tomuto titulu nadobudnutia vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam smerovala substancovaná obrana žalovanej v rade 1/ v tomto konaní.

30. Súd prvej inštancie zistený skutkový stav opomenul podradiť aj pod ust. § 134 Občianskeho zákonníka platnom znení (upravujúcom právny inštitút vydržania) a preskúmať či boli/neboli u žalovanej v rade 1/ naplnené zákonné podmienky vydržania sporných nehnuteľností. V tomto ohľade preto odvolací súd právne posúdenie veci súdom prvej inštancie doplnil, nakoľko tak mohol učiniť aj na základe skutkového stavu dôsledne zisteného súdom prvej inštancie.

31. V tejto súvislosti v nadväznosti na odvoláciu námietku, podľa ktorej dobromyseľnosť držby sporných nehnuteľností žalovanej v rade 1/ od roku 1970 „preukazuje“ notárska zápisnica N219/2003 JUDr. Dany Sálusovej (kde svedkovia Y., H. a F. mali potvrdiť notárkou osvedčované skutočnosti) považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že osvedčenie vydané notárkou o právne významnej skutočnosti má povahu verejnej listiny (nie povahu právneho úkonu). Notár podľa právnej úpravy notárskeho poriadku (§ 63 notárskeho poriadku v znení účinnom v čase vydania osvedčenia) len procesne upraveným postupom osvedčoval, že pred ním dotyčná osoba splnila podmienky vydržania podľa osobitného predpisu (§ 134 Občianskeho zákonníka), najmä okolnosti odôvodňujúce začatie oprávnenej držby, trvania a nepretržitosť držby. K uvedenému vyhláseniu bol účastník povinný doložiť notárskym poriadkom predpísané listiny. Podstatou činnosti notára pri vydávaní osvedčenia je len zaznamenať dej, ktorý sa pred ním odohráva. Pri osvedčovaní notár nezasahuje do deja, účastníka nepoučuje a ani nedozerá na to, či obsah osvedčovanej skutočnosti zodpovedá skutočnému stavu, resp. je v súlade so zákonom. Osvedčenie o právnej skutočnosti vydané notárom na žiadosť účastníka je teda listinou, na ktorej sa nachádza iba záznam o ním uvedených skutočnostiach (obdobne rozhodnutie NS SR sp. zn. 4MCdo/24/2008). Pokiaľ žalovaná v rade 1/ v odvolaní poukazuje na skutočnosť, že jej vlastnícke právo k sporným nehnuteľnostiam pred notárom „potvrdili aj svedkovia“ Y., H. a F., považuje odvolací súd za potrebné zdôrazniť, že notár nevykonáva dokazovanie „výsluchom svedkov“, v rámci ktorého by mohol (na rozdiel od súdu) overiť hodnovernosť ich výpovede napr. kladenými otázkami a pod. Notár vychádzal len z „čestných vyhlásení dotknutých osob“. Odhliadnuc od skutočnosti, že označená notárska zápisnica ani neobsahuje identifikáciu „dotknutých osob“, resp. označenie dňa, ktorým sú čestné vyhlásenia datované, je vo veci podstatným, že vydanie osvedčenia notárom nepredpokladá vykonanie dokazovania v pravom slova zmysle, predstavuje len osvedčenie právne významných skutočností.

32. Notárska zápisnica je verejnou listinou a potvrdzuje pravdivosť osvedčenia vlastníckeho práva v prospech žalovanej v rade 1/, ale to len dovtedy, kým nie je preukázaný opak. Odvolací súd na základe súdom prvej inštancie zisteného skutkového stavu však dospel k záveru o absencii zákonných podmienok vydržania vlastníckeho práva k sporným nehnuteľnostiam žalovanou v rade 1/.

33. V úvode k inštitútu vydržania považuje odvolací súd za potrebné predostrieť, že samotná podstata vydržania, či už podľa uhorského obyčajového práva Stredného občianskeho zákonníka, Občianskeho zákonníka účinného od 1.4.1983, resp. od 1.1.1992 sa nezmenila a je ňou zabezpečenie ochrany nedoložených právnych vzťahov, vyplývajúcich z nie perfektných, resp. neformálnych úkonov s tým,

aby sa za splnenia zákonných podmienok uviedli do súladu so skutočným stavom, a to v prípadoch, keď sa ľudia nesprávali presne v zmysle zákonných ustanovení. Právna úprava § 130 ods. 1, § 134 ods. 1 Občianskeho zákonníka chráni už vzniknuté právne vzťahy. Poskytuje ochranu tomu, kto hoc nie je zapísaný ako vlastník, nakladá s vecou ako so svojou vlastnou, pretože je so zreteľom na všetky okolnosti v dobrej viere, že mu vec patrí. Úmyslom zákonodarcu bolo teda uviesť právny stav do súladu so skutočným stavom v prípadoch, keď takéto riešenie nebolo právne možné, alebo k nemu bolo možné dôjsť len s nepomernými ťažkosťami.

Keďže z ust. § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka nevyplýva, že držba môže byť oprávnená len vtedy, keď držiteľ vstúpil do držby spôsobom, ktorý bol v súlade s právnymi predpismi, možno na účely prejednávanej veci konštatovať, že by sa tak mohlo stať aj na základe ústnej (darovacej, resp. kúpnej) zmluvy neregistrovanej štátnym notárstvom, avšak len pri súčasnej existencii dobrej viery držiteľa a splnení ďalších zákonných podmienok vydržania.

34. Dobrá viera je presvedčenie nadobúdateľa, že nenadobúda bezprávne, keď si napr. prisvojuje určitú vec. Ide o vnútorné presvedčenie subjektu, ktoré samé o sebe nemôže byť predmetom dokazovania. Predmetom dokazovania môžu byť skutočnosti vonkajšieho sveta, ktorých prostredníctvom sa však vnútorné presvedčenie prejavuje navonok, teda okolnosti, z ktorých možno dôvodiť presvedčenie nadobúdateľa o dobrej viere, že mu vec patrí. Okolnosťami, ktoré budú svedčiť pre záver o existencii dobrej viery budú spravidla okolnosťami, týkajúcimi sa právneho dôvodu nadobudnutia a svedčiacimi o poctivosti nadobúdateľa. Na rozdiel od preukazovania vlastníctva nebude treba, aby bol preukázaný platný právny dôvod nadobudnutia, riadny prechod vlastníctva, ale len okolnosti svedčiace o poctivosti nadobudnutia. V tom tkvie základný rozdiel medzi ochranou vlastníctva a ochranou držby.

35. V súvislosti s otázkou dobromyseľnosti poukazuje odvolací súd na nález Ústavného súdu SR II ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018, z ktorého možno pre potreby prejednávanej veci zvýrazniť nasledovné úvahy: „...Ďalej považuje Ústavný súd za potrebné zdôrazniť, že pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Nemôže byť teda rozhodujúce, že pri tom nesplnil zákonné podmienky. Za poctivý spôsob nadobudnutia veci treba považovať také nadobudnutie, ktoré je v súlade s dobrými mravmi. Spravidla je preto rozhodujúce, že držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu, prípadne poskytol iné dohodnuté plnenie, alebo preukázateľne išlo o dar, alebo bezodplatné plnenie.“

36. Bolo úlohou odvolacieho súdu posúdiť, či v prejednávanej veci okolnosti týkajúce sa právneho dôvodu nadobudnutia (neplatného) sporných nehnuteľností svedčia o poctivosti žalovanej v rade 1/. V prejednávanej veci žalovaná v rade 1/ na preukázanie oprávnenosti/dobromyseľnosti držby poukazovala na notárske osvedčenie JUDr. Dany Sálusovej N219/2003, Nz 68920/2003 zo dňa 11.8.2003 a jeho podklady (potvrdenie obce, vyhlásenia „svedkyň“ Y., H. a F.), výsluch svedkyň K. a X. a výsluch žalovanej v rade 5/.

37. Vo vzťahu k významu notárskej zápisnice (ako aj jej podkladov) na účely osvedčenia vlastníckeho práva k nehnuteľnosti odvolací súd poukazuje na závery obsiahnuté v bodoch 31. - 32. tohto rozsudku.

38. Pokiaľ žalovaná v rade 1/ v podanom odvolaní zdôrazňuje, že žalovaná v rade 5/ (I. D. - sestra žalobkyně) na pojednávaní dňa 18.5.2017 potvrdila, že bola uzavretá kúpna zmluva a žalovaná v rade 1/ riadne zaplatila kúpnu cenu, odvolací súd uvádza, že skutočne takéto (všeobecné) vyhlásenie žalovaná v rade 5/ na pojednávaní dňa 18.5.2017 učinila, avšak k bližšej identifikácii sporných nehnuteľností sa vôbec nevedela vyjadriť. Navyiac, a to je v prejednávanej veci podstatné, výpoveď žalovanej v rade 5/ je potrebné vyhodnocovať v kontexte s jej výpoveďou na ďalšom pojednávaní, a to dňa 24.3.2022, kde na otázku súdu (č. I. 46 p. v. spisu) nech upresní a vysvetlí jej výpoveď z pojednávania zo dňa 18.5.2017, str. 3 zápisnice, kde žalovaná v rade 5/ uviedla na otázku právnej zástupkyne žalovanej v rade 1/, či môže potvrdiť, že bola uzavretá kúpna zmluva, a že pani O. zaplatila aj kúpnu cenu, odpovedala „áno“, aby vysvetlila a ozrejmila bližšie okolnosti spomínané v kúpnej zmluve, medzi kým bola táto uzavretá, čo bolo jej predmetom, žalovaná v rade 5/ uviedla: „Áno, spomínam si na to, keď som to uviedla. Ja som bola prítomná vtedy, keď na chodníku matka p. O., teda žalovanej v rade 1/ odovzdávala peniaze mojej matke J. K. za pozemok, ktorý si kupovala buď pod stavbu, alebo vedľa stavby rodinného domu. Vtedy jej odovzdala 1 000 Kčs. Ešte viem, že mali dohodnuté, že to bude platené na splátky a toto bola jedna splátka. Celé to bola záležitosť mojej mamy a bolo to v roku 1970. Oni to mali medzi sebou, ja som bola malé decko. Ja som tam potom po pôrode nechodila. Oni si prikúpili ešte to, čo im vyhovovalo, čo chceli a

to od pani H. V. a od pani O. F., lebo oni odpredávali pozemky, ale tie zmluvy - nebola som pritom, keďže neviem, aké to boli zmluvy, a čo bolo ich predmetom.“ Z citácie obsahu vyjadrenia žalovanej v rade 5/ na pojednávaní dňa 24.5.2022 je zjavné, že žalovaná v rade 5/ sa vyjadrovala k uzatvoreniu ústnej kúpnej zmluvy a vyplateniu kúpnej ceny (časti) týkajúcej sa však iných než sporných nehnuteľností.

39. Vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti B/ žalovaná v rade 1/ tvrdila titul nadobudnutia - ústnu kúpnu zmluvu z roku 1970, uzatvorenú medzi F. O. (ako predávajúcou) a žalovanou v rade 1/ (ako kupujúcou). V konaní však nebolo preukázané, že došlo k uzavretiu kúpnej zmluvy (hoc neplatnej) medzi označenými osobami. Žalovaná v rade 1/ tvrdila, že keď sa F. O. sťahovala, všetko predala a keď predávala ornú pôdu, k tomu predávala aj pozemky, ktoré boli vzdialené vo vrchoch, a teda aj sporné pozemky. V konaní pred súdom prvej inštancie bolo však preukázané len tvrdenie žalovanej v rade 1/ (najmä výsluchom svedkyne K. a X.), že F. O., keď sa sťahovala z Y., predávala viaceré pozemky, pričom niektoré zmluvy uzatvorila písomne a niektoré ústne. Samotná okolnosť, akým spôsobom F. O. uzatvárala zmluvy s tretími osobami, nie je pre rozhodnutie vo veci vôbec podstatná. Rozhodujúca je okolnosť, či F. O. skutočne uzatvorila ústnu kúpnu zmluvu na spornú nehnuteľnosť B/ so žalovanou. Súd na návrh žalovanej v rade 1/ vypočul svedkyne K. a X., avšak svedkyne neuviedli, že mali vedomosť o nejakej konkrétnej kúpnej zmluve, ktorou by mala previesť F. O. žalovanej v rade 1/ spornú nehnuteľnosť. Svedkyňa K. uviedla, že vie, že žalovaná v rade 1/ kupovala od F. O. nejaké pozemky, mali to byť nejaké pasienky a kúsok hory, ktoré konkrétne, však uviesť nevedela. Svedkyňa X. sa k sporným pozemkom vôbec nevyjadrovala. Neboli teda preukazované okolnosti v súvislosti s uzatváraním nadobúdacieho titulu, z ktorých by bolo možné dovodiť dobromyseľnosť žalovanej v rade 1/.

40. Vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti A/ žalovaná v rade 1/ tvrdila nadobúdací titul - ústnu kúpnu zmluvu uzavretú medzi J. K. (ako predávajúcou) a žalovanou v rade 1/ (ako kupujúcou) s dojednanou kúpnu cenou 7.000,- Kčs. Tvrdila, že spornú nehnuteľnosť A/ v roku 1970 darovala F. O. svojej dcére J. K., ktorá túto následne predala ústnou zmluvou žalovanej v rade 1/ za kúpnu cenu 7.000,- Kčs. V konaní však bolo preukázané len to, že darovacou zmluvou registrovanou pod R I. 789/70 manželia B. O. a F. O., rod. H., darovali svojej dcére J. K., rod. O. z poľnohospodárskej pôdy vo výmere 84 árov parc. EN č. 7255/9, 7260/8, 7260/9, 7256/7, 7296/8, 7297/2, 7296/3, 7291/3, 6562/2, 6562/4 a parcely v stave neidentickom č. 7290/2, 7294/4, pričom z Odborného vyjadrenia č. 3/2021 Ing. Z. Šobichovej vyplynulo, že ani jedna z označených prevádzaných parciel nie je totožná so spornou parcelou A/. Žalovaná v rade 1/ netvrdila iný titul nadobudnutia spornej nehnuteľnosti A/ J. K.. V konaní žalovaná v rade 1/ nepredložila ani žiaden dôkaz, ktorý by preukazoval uzavretie ústnej kúpnej zmluvy (hoc neplatnej) medzi J. K. a žalovanou v rade 1/, predmetom ktorej mal byť predaj spornej nehnuteľnosti B/ za kúpnu cenu 7.000,- Kčs. Jediným dôkazom bola darovacia a kúpna zmluva spísaná formou notárskej zápisnice 5.5.1971, N 463/71, Nz 480/71, registrovaná pod č. RI 352/71, ktorou J. K. odpredala žalovanej v rade 1/ nehnuteľnosť zapísanú v EN, kat. úz. M. č. p. 7255/9 o výmere 782 m², a to pod stavbu rodinného domu. Práve uzavretie tejto písomnej kúpnej zmluvy i zaplatenie kúpnej ceny (jej časti) potvrdila žalovaná v rade 5/. Predmetom tejto zmluvy však nebola sporná nehnuteľnosť A/, ktorá je predmetom súdneho konania. Touto zmluvou bola prevádzaná iná nehnuteľnosť. Táto písomná zmluva sa parcely - spornej nehnuteľnosti A/ vôbec netýka, čo výslovne vyplýva z odborného vyjadrenia č. 3/2021 Ing. Z. Šobichovej. Tvrdenie žalovanej v rade 1/ ohľadne nadobúdacieho titulu k spornej nehnuteľnosti A/ tak zostalo len v rovine nepreukázaného tvrdenia. Svedkyne K. a X. sa k žiadnej zmluve, ktorá mala byť uzatvorená medzi J. K. a žalovanou v rade 1/ nevyjadrovali. Žalovaná v rade 1/ tak neuniesla dôkazné bremeno o okolnostiach uzatvárania ústnej kúpnej zmluvy (hoc neplatnej) medzi J. K. a žalovanou v rade 1/ a okolnosti zaplatenia kúpnej ceny 7.000,- Kčs. Na tomto mieste opätovne odvolací súd poukazuje na závery Ústavného súdu SR II. ÚS 484/2015 zo dňa 14.11.2018, z ktorého záverov plynie, že nie je podstatné, či označený nadobúdací titul mal zákonom požadovanú formu, resp. bol registrovaný štátnym notárstvom, pri ústavne konformnom výklade dobromyseľnosti treba skúmať, či držiteľ mohol byť objektívne presvedčený o tom, že držanú vec poctivým spôsobom nadobudol. Spravidla aj preto je rozhodujúce, či držiteľ za držanú vec zaplatil dohodnutú sumu. V prejednávanej veci nebolo preukázané, že by či už vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti A/ resp. B/ bola uzatvorená zmluva (hoc neplatná) a že bola zaplatená dojednaná kúpna cena.

41. Žalovaná v rade 1/ v podanom odvolaní poukazuje na výpoveď žalobkyne na pojednávaní dňa 18.9.2015 a uvádza: „na otázku, či žalovaná v rade 1/ užíva sporné pozemky alebo ich časť, odpovedala, že žalovaná si osvedčila v roku 2000 „a ak to myslíte tak, že či chodí do lesa na drevo, určite chodí“. Z uvedeného jednoznačne vyplýva, že žalovaná v rade 1/ sporné nehnuteľnosti dlhodobo užíva a žalobkyňa má o tom vedomosť“. Odvolací súd musí konštatovať, že žalovaná v rade 1/ v podanom

odvolaní vytrhla z kontextu výpovedí žalobkyne a prispôsobila si túto pre svoje potreby. Z č.l. 85 súdneho spisu vyplýva, že na otázku právneho zástupcu žalovanej v rade 1/, či žalovaná v rade 1/ užíva sporné pozemky alebo ich časť, žalobkyňa uviedla: „Neviem, ako to myslíte, ona si ich v roku 2000 osvedčila. Ak to myslíte tak, že či chodí do lesa na drevo, určite chodí“. Ďalej na otázku právneho zástupcu žalobkyne, či žalovaná v rade 1/ užívala sporné nehnuteľnosti aj pred tým, ako si ich dala osvedčiť, žalobkyňa uviedla: „Nie a pokiaľ by to chcela poprieť, má súrodencu, ktorého by som navrhovala za svedka, aby sa vyjadril, či v tých lokalitách pozemky mali. Nededili, nekúpili, nemali“. Z citovanej časti zápisnice o pojednávaní zo dňa 18.9.2015 tak plynie pravý opak tvrdení žalovanej v rade 1/. Žalobkyňa na otázku právneho zástupcu žalobkyne, či žalovaná v rade 1/ užívala sporné nehnuteľnosti aj pred tým, ako si ich dala osvedčiť, odpovedala, že tieto neužívala. Nad rámec potrebného zdôvodnenia odvolací súd dodáva (hypoteticky), že samotné užívanie sporných nehnuteľností žalovanou v rade 1/ (pokiaľ by aj v konaní bolo preukázané) pri absencii dobromyseľnosti v čase vstupu do držby, ktorá sa viaže predovšetkým k okolnostiam uzatvorenia nadobúdacieho titulu je právne bezvýznamná.

42. Pre zhodnotenie poctivosti nadobudnutia držby nie je v danom konaní však nevýznamnou okolnosť, že zatiaľ čo pri spisovaní osvedčenia o vydržaní tvrdila žalovaná v rade 1/ nadobudnutie spornej nehnuteľnosti nielen od F. O. ale aj od svojho otca N. R., v súdnom konaní už tvrdila nadobudnutie podielov nielen od F. O. ale aj od J. K., avšak nie od N. R.. Uvedený podstatný rozpor vo vzťahu k okolnostiam uchopenia držby svedčí v neprospech dobromyseľnosti žalovanej v rade 1/.

43. Vychádzajúc z prezentovaných úvah a záverov krajský súd potvrdil napadnutý rozsudok vo výroku I. a II. vo veci samej.

44. Žalovaná v rade 1/ síce podala odvolanie aj proti výroku II. rozsudku súdu prvej inštancie, podľa ktorého žalobkyňa má voči žalovanej v rade 1/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, avšak učinila tak len v súvislosti s namietanou správnosťou rozhodnutia výroku I. vo veci samej; žiadnu argumentáciu osobitne vo vzťahu k trovám konania nepredložila. Vzhľadom na potvrdenie napadnutého rozsudku vo veci samej, krajský súd ho potvrdil aj v od neho závislom rozhodnutí o trovách prvoinštančného konania. Okresný súd náležite aplikoval zásadu úspechu v spore v zmysle ust. § 255 ods. 1 CSP.

45. O trovách odvolacieho konania rozhodol krajský súd podľa § 255 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 CSP. Odvolateľka - žalovaná v rade 1/ nebola v tomto štádiu konania (vôbec) úspešná, preto patrí žalobkyňi voči nej náhrada trov konania v plnom rozsahu. Súd v danom prípade videl dôvody hodné osobitného zreteľa v zmysle § 257 CSP na strane žalovaných v rade 2/ až 16g/, ktorých účastníctvo v spore na strane žalovaných bolo len formálne, nakoľko rovnako ako žalobkyňa sú dedičmi po neb. F. O. a nezodpovedajú za neusporiadané vlastnícke vzťahy. O výške tejto náhrady bude rozhodnuté samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku, ktoré vydá vyšší súdny úradník.

46. Toto rozhodnutie odvolacieho súdu bolo prijaté hlasovaním v senáte v pomere hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa. (§ 419 CSP)

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

(§ 420 CSP)

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n). (§ 421 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

- a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
- c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie. (§ 422 ods. 1 a 2 CSP)

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné. (§ 423 CSP)

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde. (§ 427 ods. 1 a 2 CSP)

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania ustanovených v § 127 ods. 1 CSP (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpísania) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh). (§ 428 CSP)

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom.

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

- a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
- c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa. (§ 429 CSP)

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania. (§ 430 CSP)